

DOCUMENTE DIN PERIOADA PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL INTRATE RECENT ÎN COLECȚIILE MUZEULUI

de DORINA CĂRSTEA

În decursul ultimilor ani, Muzeul de istorie a municipiului București, a achiziționat mai multe documente : ordonanțe, proclamații, ape-luri — datînd din timpul ocupației germane, tipărite și adresate popu-lăției Capitalei, fie de către organele conducătoare ale statului român, fie de către Comandamentul german de ocupație sau de la alte in-stituții.

Dar, să aruncăm o privire retrospectivă asupra evenimentelor din acea perioadă.

Situația Europei încă de la începutul sec. XX prezenta simptome îngrijorătoare. Se afirmau tendințele marilor puteri imperialiste de împărțire și reîmpărțire a lumii.

Grupul marilor puteri europene se scindează în funcție de inte-resele economice și politice, calculate de guvernanți peste capul și îm-potriva popoarelor. Noului raport de forțe îi corespunde alcătuirea celor două tabere imperialiste : Puterile Centrale (Germania și Austro-Ungaria) și Antanta (Franța, Anglia, Rusia).

Țările mici și mijlocii cu o slabă dezvoltare economică, subjugate sau în prag de a fi acaparate, năzuiau la cucerirea independenței sau la realizarea de state naționale unitare.

„În ajunul conflagrației mondiale imperialiste, problema României era făurirea statului național unitar — aspirația seculară a poporului român — necesitate legică a dezvoltării societății românești ¹.

Se știe că în anul 1914, contradicțiile dintre marile puteri irump cu violență. Izbucnește primul război mondial.

România se menține neutră timp de doi ani de acest război impe-rialist dar în vara anului 1916, Antanta cere în mod ultimativ — în-trarea României în război — împotriva Puterilor Centrale. Guvernul român folosind năzuința legitimă a întregului popor român de desă-

¹ N. Ceaușescu — *P.C.R. — Continuator al luptei revoluționare și demo-crate a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din Româ-nia*. Ed. Politică, 1966, p. 21.

virșire a unității sale naționale, și obținind prin tratatul încheiat cu Antanta, promisiunea satisfacerii Unirii cu România a Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului, a declarat la 15/28 august 1916 război Puterilor Centrale. Armata română atacînd pe toată lungimea frontierei cu Austro-Ungaria, reușește să elibereze — numai în cîteva zile — o însemnată parte a Transilvaniei. Situația creată, determină Puterile Centrale să deplaseze de pe alte fronturi, în Transilvania, divizii puternic înarmate. Avînd de luptat pe un front •de o lungime imensă (1100 km) prin deschiderea în sudul țării a celui de-al doilea front de către trupele bulgare sprijinite de trupe germane — armata română a făcut totul pentru a stăvili ofensiva inamică. În cele din urmă armata noastră a fost nevoită să se retragă în Moldova — unde a reușit să-și organizeze rezistența.

Pentru soarta poporului român, a ființei sale naționale se crease o situație gravă.

Astfel, 2/3 din teritoriul țării inclusiv Capitala, au fost ocupate de trupele germane, austro-ungare, bulgare și turcești. Pentru populația țării și a Capitalei — începea o perioadă grea, ce avea să dureze de la data ocupării, 6 decembrie 1916, pînă la 12 noiembrie 1918.

Teritoriul vremelnic ocupat, a trecut sub administrația comandamentului german. Ocupanții au instaurat un regim de teroare și jaf organizat meticulos. A luat ființă un comandament special pentru exploatarea prădalnică a bogățiilor țării. De asemenea a fost instituită „Marea comisie a prăzii de război“ (Grosse Kriegsbeute Kommission). Aceste organisme au trecut la executarea planului întocmit încă din octombrie 1916 la Berlin, de către reprezentanții Puterilor Centrale, care urmăreau să ridice din România tot ce putea fi ridicat“².

Potrivit statisticilor vremii, în perioada ocupației au fost sus-trase din țară, 1.140.809 tone produse petroliere, 57.475 tone mașini unelte, 201.153 tone lemn, 93.945 tone sare, 14.679 tone piei brute și prelucrate, 10.028 tone textile ș.a.

În legătură cu această perioadă scurtă dăr zbuciumată din trecu-tul Capitalei, s-au scris deja multe lucrări și există numeroase do-cumente³.

În patrimoniul muzeistic al secției de istorie contemporană au in-trat destul de recent, un număr de 10 documente⁴, achiziționate de la dr. Horațiu N. Georgescu din București, martor al evenimentelor din anii 1916—1918.

² Ilie I. Georgianu, *Exploatarea economică a țării*, București, 1920, p. 6; vezi și Ștefan Mușat — *Eroicele bătălii desfășurate de armata română în vara anului 1917 în Analele Institutului de Studii Ist. și Soc. Pol. de pe lângă C.C. al P.C.R.*, An. XIII, 3, 1967, p. 7.

³ Vezi Constantin Kirițescu, *Istoria Românilor în războiul cel mare*, Buc. 1927 — cu întreaga bibliografie referitoare la ocupația germană în România și în București.

⁴ Colecție de documente a muzeului cu nr. de inventar general 91405, 91406, 91408, 91409, 91410, 91412, 91411, 91413, 91414, și 91415.

Vom încerca în cele ce urmează să le prezentăm în ordine cronologică, subliniind evenimentul la care se referă, caracterul lor, aspectele economice și sociale pe care le implică.

Primul document din seria analizată, este o ordonanță emisă în „Cetatea București” și adresată populației Capitalei la numai câteva zile (9 dec. 1918) după intrarea trupelor germane în oraș. Tipărită în limbile germană și română, pe coală de ziar, având dimensiunile $0,650 \times 0,480$ m, ordonanța este intitulată „Bekanntmachung” — Publicațiune. „Rechizițiunile”. Conținutul ei, este rezumativ următorul:

Populația orașului București este înștiințată că rechizițiile de orice fel sînt „permise numai cu aprobarea Comandaturii sau ale Guvernământului” (de ocupație germană). În continuare se dau instrucțiuni cu privire la emiterea și circulația bonurilor de rechiziții, precizîndu-se că :

„Vinzătorul care va specula trupele aliate la cumpărare sau rechiziționare se va pedepsi cu amendă bănească și cu închiderea prăvăliei. Se admite un câștig pînă la 15% asupra prețului de cost”⁵. Publicația este semnată de Guvernămîntul Imperial.

Ca mărturie datînd din timpul ocupației germane în București — documentul este semnificativ — pentru că dovedește măsurile de constrîngere, restricțiile și jaful organizat, încă de la începutul ocupației inamice. Într-adevăr, se știe că în timpul ocupării Bucureștilor, germanii și alte trupe străine, au recurs la o sistematică deposdare a populației, la confiscări și rechiziții de tot felul de bunuri.

O calculare a averilor sau a materialelor jefuite este aproape imposibil de făcut. De pildă, doar amenzile pentru diferite motive au fost între 14 aprilie 1917 și 31 decembrie 1917, în număr de 8000, însumînd 306 000 lei⁶.

Documentul dovedește însă că în zilele dinții ale prezenței nemților în Capitală, ei au admis unele concesi în operațiunile de rechiziționare, permițînd astfel acel câștig de 15% în stabilirea prețului de vînzare a bunurilor. Ulterior, cînd dominația germană s-a întărit, ocupații au suprimat asemenea concesi.

Următoarele două documente, se referă la unul și același eveniment : recensămîntul populației făcut de germani în București, la data de 24 decembrie 1916/6 ianuarie 1917. Acest recensămînt a fost efectuat de nemți, pentru ca să cunoască exact numărul populației Capitalei și structura ei. Documentele atestă și colaborarea dintre germani și prefectura poliției în fruntea căreia fusese lăsat Al. Tzigara-Samurcaș, reprezentantul familiei domnitoare Hohenzollern.

Primul document legat de recensămîntul menționat este tipărit pe o coală de ziar cu dimensiunile $0,475 \text{ m} \times 0,320 \text{ m}$, în limbile germană și română și intitulat „Bekanntmachung”-Încunoștiințare, are următorul cuprins : „Guvernămîntul Imperial German a hotărît facerea unui

⁵ Document M.I.M.B. — I. 91411 — sc. 43388.

⁶ Florian Georgescu și colaboratorii *Istoria orașului București*, vol. I, 1965, p. 390.

recensămînt general al populației orașului București. Acest recensămînt se va executa în ziua de 6 ianuarie 1917/24 decembrie 1916, începînd de la 8 dimineața. Toți locuitorii sînt ținuți să dea informațiunile ce li se vor cere de către agentul recenzor care se va prezenta la domiciliu. Aceste informațiuni sînt relative la numele și pronumele fiecărui locuitor, sexul, vîrsta, protecțiunea statului de care se bucură și profesiunea sau meseria ce exercită. Toți locuitorii sînt invitați să dea lămuriri exacte despre numărul persoanelor ce compun fiecare familie cît și asupra celorlalte date cerute. Cei care nu vor spune adevărul vor fi pasibili de pedepsele cele mai aspre⁷. Semnează prefectul poliției Al. Tzigara-Samurcaș. Nr. 152898, București în 17/30 dec. 1916⁸.

Al doilea document tipărit tot cu ocazia recensămîntului, pe coală de ziar cu dimensiunile de 0,480 × 0,310 m, în limbile germană și română și emis tot de „Prefectura Poliției Capitalei“ avînd semnătura lui Tzigara-Samurcaș, este un „Apel“⁸.

În „Apel“ se spune : Guvernămîntul Imperial German recrutează armata de funcționari care va trebui să execute operațiunile de recenzare. În acest scop sînt chemați la Ministerul de Interne, în ziua de 3 ian. 1917/21 dec. 1916 „pentru a primi instrucțiunile și formularele necesare“ funcționarii statului, cadrele didactice, preoții, studenții, precum și toate persoanele particulare în măsură a executa asemenea lucrare.

Apelul este datat tot la 17/30 dec. 1916.

O dovadă asupra regimului de privațiuni și de constrîngerii economice la care a fost supusă populația Capitalei în timpul ocupației, o aduce documentul următor : „Publicațiune privitoare la regularea consumului de pîine și făină“⁹.

Coala de ziar pe care este tipărită publicațiunea are dimensiunile de 0,950 × 0,660 m. Textul fiind tipărit în aceleași limbi — germană și română și emis de „Guvernămîntul Imperial“ (Comandamentul trupelor germane de ocupație) la 1 februarie 1917.

Prin această publicațiune ocupanții reglementează aprovizionarea populației locale cu pîine și făină. Ei introduc, cu data de 12 februarie 1917, raționalizarea în alimentarea cu pîine și făină, pe bază de cartele individuale și bonuri de procurare, emise de organul local al puterii de ocupație — Primăria Capitalei. În prevederile celor zece articole din „Publicațiune“ este fixat și comunicat bucureștenilor regimul eliberării, întrebuintării și de durată a cartelei de pîine și făină precum și regimul de vînzare și cumpărare a alimentelor menționate. Totodată, publicația face cunoscută o serie de interdicții care înăspresc și mai mult viața populației. Astfel, este interzis „de a vinde pîine și făină de pe căruță, de pe stradă“ ; „vînzarea fără prezentarea cartelei sau contra unor cupoane“. Iar punctul 9 al publicațiunii prevede ca pîinea să fie fabricată „numai în greutate de 440 g“ ; vînzarea este însă permisă și în cantități de 300 și 140 g. Prețul pentru 440 g pîine

⁷ Document M.I.M.B., nr. I 91406 sc. 43383.

⁸ Ibidem, nr. I. 91405 sc. 43382.

⁹ Ibidem, nr. I. 91410 sc. 43387.

— este de 15 bani, pentru 300 g — 10 bani, pentru 140 g este de 5 bani. Însfîrșit, prin articolul final se comunica : „Contravenienții vor fi pedepsiți cu închisoarea pînă la 6 luni sau cu o amendă pînă la 3000 lei, sau cu ambele pedepse. Vor fi supuși aceleiași pedepse acei care intenționat sau din nebagare de seamă au dat loc la emiterea unor cartele de piine sau a unor bonuri de procurare supranumerare sau au făcut uz de cartele și bonuri la care nu mai aveau drept, conform acestei ordonanțe. Pedepsele se vor fixa de către Guvernămînt sau de către șeful Poliției militare“.

Semnificativ pentru multiplele obligații impuse bucureștenilor este și „Apelul către cetățeni“¹⁰.

Acest document emis în București, la data de 23 ianuarie 1917, sub semnătura prefectului Poliției Al. Tzigara-Samurcaș, dezvăluie proporția jafului practicat de ocupanți. Astfel, doar într-o singură zi, sub amenințarea că „orașul va fi supus unei strașnice amende“, populația este somată de „Guvernămîntul Imperial German“ să procure pînă la ora 6 seara următoarele :

„15.000 plăpumi sau pături, cîte 20.000 de cămăși, pantaloni, ciorapi de lînă, cîte 30.000 brîie și veste de flanelă și 1000 blănuri“.

În „Apel“ se menționează că în schimbul bunurilor predate, locuitorii orașului primeau doar liste cu bunurile predate „care rămîn în loc de chitanță la ridicarea obiectelor“. Apelul este tipărit pe o foaie de ziar de format 0,320 × 0,230 m, textul fiind scris numai în limba română.

Un conținut oarecum asemănător, scopul fiind identic — jefuirea populației bucureștene de bunuri — îl are și un alt „Apel“¹¹.

Datat puțin mai tîrziu decît documentul anterior, anume în ziua de 29 martie 1917 „Apelul“, de fapt, un ordin, somează pe bucureșteni să predea o nouă cantitate de bunuri materiale :

„10.000 plăpumi
20.000 cămăși
20.000 pantaloni
10.000 perechi ciorapi
20.000 prosoape“

Față de apelul precedent, acesta prezintă următoarele deosebiri. Întîi, scopul spolierii este mascat sub pretextul că predarea bunurilor se face „pentru prizonierii din București“. În al doilea rînd „tonul“ în care este redactat apelul, elimină caracterul fățiș de ordin. Într-adevăr se folosește un limbaj ca acesta : „Prefectura Poliției face un apel călduros la bunele sentimente ale orașenilor, în special ale celor avuți, și speră că în termenul dat de 24 ore, se vor strînge toate aceste efecte. Totuși, caracterul de somație al apelului reiese din faptul că se menționează că solicitarea de bunuri „s-a ordonat de către Guvernămîntul Imperial German“.

¹⁰ Ibidem, nr. I. 91413 sc. 43390.

¹¹ Ibidem, nr. I. 91412 sc. 43389.

Din nou, bucureștenii nu primesc nimic în schimbul bunurilor preluate, decât că obiectele cedate erau înscrise „într-un registru special sub înscăpătura donatorului“.

Și acest document este tipărit pe foaie de ziar cu formatul $0,305 \times 0,215$ m și numai în limba română.

În tot timpul ocupației României, germanii au urmărit mai ales acapararea tuturor bogățiilor și a resurselor ei economice în folosul mașinii lor de război.

Urmărind stoarcerea de bogății din teritoriul ocupat, ocupanții au recurs la instaurarea unui regim de adevărată teroare politică¹². Ocupanții au găsit că numai așa puteau proceda fără riscuri și pierderi la acțiunea de deposedare a populației de bunuri, la acțiunea de administrație de către ei, a bogățiilor găsite în teritoriul ocupat.

În București, nemții au instaurat teroarea politică încă din primele zile ale ocupației. Feldmareșalul Mackensen, comandantul trupelor germane a ordonat a doua zi după intrarea în București, o demonstrație militară („paradă“) în scopuri de intimidare; pretutindeni, polițiștii români au fost dublați de sentinele germane; organele românești ale puterii de stat rămase, au fost secondate de organe ale puterii de ocupație. Unul din documentele achiziționate de Muzeul Municipiului București tot în cursul anului 1967, aduce o lumină și asupra faptului mai sus amintit: a regimului social și politic descriminatoriu instaurat de ocupanți, dovadă a teroarei politice la care au recurs invadatorii.

Documentul este o „Înștiințare“ „Bekanntmachung“ — prin care germanii inaugurează regimul de persecuții față de cetățenii ce aparțineau naționalităților cu care ei se aflau în război. Astfel, se procedează mai întâi — acesta este scopul documentului pe care îl menționez¹³ — la o luare sub evidență a cetățenilor, ruși, francezi, englezi, italieni, belgieni, sîrbi, muntenegreni și portughezi (bărbați, femei și copii mai mari de 15 ani), cu reședința în București. Aceștia sînt somați la 26 ianuarie 1917, de către Prefectura Poliției Capitalei, să se prezinte cu pașapoartele pentru o nouă reinscriere „la biroul străinilor înființat la Judecătoria de Pace I (în spatele Prefecturii Poliției)“. În document se afișează și programarea calendaristică și alfabetică a celor chemați la evidență. „Înștiințarea“ este tipărită în limbile germană și română pe o coală de ziar cu dimensiunile: $0,650 \times 0,480$ m.

Următorul document datînd tot din perioada de ocupație germană în București, în primul război mondial, are un caracter diferit de cele prezentate pînă acum.

Deoarece nu mai este un act emis de organele de ocupație — ce deposedau de bunuri sau restrîngeau drepturile și libertățile, documentul este un apel adresat populației Capitalei. El, este emis de „Societatea Națională de Cruce Roșie a României — Comitetul pentru ajutoarea prizonierilor“.

¹² C. Kirițescu — *op. cit.*, II, p. 63.

¹³ Document M.I.M.B., nr. I. 91415 sc. 43392.

Stilul îl separă net de documentele precedente. Este un apel patetic — o implorare făcută populației în scopul ajutorării prizonierilor de război. Apelul începe prin :¹⁴

„Vă rugăm din suflet să vă gândiți zilnic la prizonierii noștri care sînt în țară și care, în curînd, vor fi lipsiți de multe, cînd va veni timpul rece. Nu vă cerem un dar mai mare mai ales că mulți dintre D-voastră au adus deja obolul lor la Crucea Roșie, dar să puneți la o parte cît de puțin din prisosul D-voastre, care, strîns de noi, o să dea cantități mari“.

Și, în continuare apelul solicită alimente, îmbrăcăminte și încălțăminte. Documentul ilustrează acțiunea patriotică, de ajutorare a prizonierilor români, întreprinsă de Societatea Națională de Cruce Roșie. Apelul, este tipărit în limba română pe o foaie de ziar cu dimensiunile 0,325 × 0,240 m..

Înfringerile suferite de germani pe toate fronturile de luptă, apoi victoriile răsunătoare repurtate de armata română în 1917, pe liniile de război din sudul Moldovei ; trecerea la contraofensivă și, în sfîrșit, ruperea prevederilor păcii de la Buftea — acestea toate, — au determinat, obligat chiar, pe germani și aliații lor, ca în primele zile ale lunii noiembrie 1918, să evacueze teritoriul ocupat — inclusiv Capitala.

În legătură cu evenimentele care au avut loc în perioada de sfîrșit a ocupației germane și chiar în ultimele zile ale acestei ocupații, stau mărturie ultimele două documente dintre cele achiziționate de M.I.M.B.

Amîndouă documentele se referă la unul și același aspect : încercarea organelor de stat ale României burghezo-moșierești de a reface în grabă puterea și de a restabili ordinea în clipele în care puterea germană de ocupație se retrăgea.

Ultimele documente analizate, reflectă frica autorităților burghezo-moșierești față de unele mișcări ale populației Capitalei, nemulțumite încă de la începutul ocupației țării și după retragerea contropitorilor chiar

Poporul român nu s-a împăcat niciodată cu gîndul cotropirii gliei sale strămoșești. Numai în perioada decembrie 1916 — ianuarie 1917 la București, Ploiești, Craiova, au loc puternice acțiuni muncitorești — îndreptate împotriva cotropitorilor pămîntului românesc¹⁵.

Mișcarea de rezistență împotriva cotropitorilor a cuprins cele mai largi pături sociale. Sustragera sistematică de la munca forțată, sabotarea mașinii de război, mitinguri și demonstrații de protest, greve, au fost manifestări ale luptei poporului român împotriva ocupanților și a clasei dominante.

Merită a fi semnalate demonstrațiile muncitorilor de la Uzinele electrice Grozăvești pentru îmbunătățirea situației lor materiale, nemul-

¹⁴ Ibidem, nr. I. 91408 sc. 43385.

¹⁵ C. Nicolae și alții, *Militarismul german și România*, Ed. pol., 1963, p. 30—31.

țuimiți de măsurile luate de administrația militară germană, cât și a celor 800 muncitori de la Atelierele C.F.R. Grivița ¹⁶.

Chiar la 11 noiembrie a avut loc o grandioasă demonstrație a populației bucureștene împotriva trupelor germane. Au avut loc grave incidente între locuitorii Capitalei și ocupanți. Au căzut eroic 21 de bucureșteni și alții au fost răniți ¹⁷.

Primul dintre aceste două documente, datînd din 12 noiembrie 1918, este un ordin emis de Ministerul de Război, adresat gradelor superioare și inferioare, active, în rezervă și în suplinire („completații din jandarmie și din batalioanele 2 și 6 — Vinători, precum și către „ofițerii de rezervă sublocotenenți și căpitani de toate armele“). Toți aceștia sînt chemați pentru „a primi ordine urgente“ în ziua de emitere a ordinului (12 noiembrie 1918), la batalioanele de jandarmi din curtea Prefecturii Poliției“. Documentul este tipărit în limba română pe o coală hîrtie de ziar cu dimensiunile $0,320 \times 0,230$ m ¹⁸.

În al doilea document se vede și mai bine graba cu care autoritățile burghezo-moșierești au căutat să asigure menținerea populației în stare de ordine, controlul asupra stărilor de lucruri în ultimele clipe ale ocupației germane. Documentul poartă data înscrisă cu cerneală, de mină, 31 octombrie — 13 noiembrie 1918. Aceasta este ziua în care a părăsit definitiv Bucureștiul, ultimul detașament al ocupanților.

Intitulat „Ordonanță“ și semnat de prefectul Poliției Al. Tzigara-Samurcaș cît și de comandantul militar al Capitalei, colonel Condeescu, documentul arată : ¹⁹.

„În interesul menținerii ordinei și siguranței publice se ordonă : Toate localurile publice se vor închide la ora 8,30 seara ; circulația pe străzi este strict interzisă de la ora 9 seara pînă la ora 5 dimineața ; portul armelor de orice fel este oprit oricărei persoane care nu posedă permis special ; staționarea pe străzi este interzisă. Acei ce nu vor respecta prescripțiile de față, precum și acei ce se vor deda la jafuri, devastări, turburînd ordinea publică, vor fi imediat arestați și trimiși în judecata Pretorului și Curților Marțiale.“

Din conținutul acestei ordonanțe atrage în mod special atenția : depozitarea de arme a populației ; împiedecarea oricăror forme de asociere, de acțiune în colectiv.

Documentul citat arată că, la București în ziua de 13 noiembrie 1918, puterea militară a ocupației germane era înlocuită cu o putere locală polițienească și militară.

Ordonanța este tipărită în limba română pe o coală de ziar — în format $0,610 \times 0,445$ m.

¹⁶ C. Căzănișteanu, *Lupta maselor populare împotriva ocupanților în anii 1916—1918 în Analele Institutului de Studii Ist. și Soc. Pol. de pe lângă C.C. al P.C.R.*, an XIII, 3, 1967, p. 60.

¹⁷ *Ibidem*, p. 64.

¹⁸ Document M.I.M.B., nr. I 91409 — sc. 43386.

¹⁹ *Ibidem*, nr. I 91414 — sc. 43391.

Documentele prezentate mai sus alcătuiesc achizițiile valoroase intrate în patrimoniul muzeistic al secției de istorie contemporană a M.I.M.B. Ele sînt dovezi directe, autentice, dintr-o perioadă din trecutul sbuciumat al Capitalei — din acel moment istoric important — primul război mondial. De asemenea, reflectă aspecte variate din timpul ocupației germane ; jefuirea economică, teroarea politică, sfîrșitul acestei ocupații, astfel că valoarea lor este în plus atestată. Prin urmare, ele sînt nu numai obiecte muzeistice ci și importante documente istorice.

**DOCUMENTS DE LA PERIODE DE LA PREMIERE
GUERRE MONDIALE QUI SONT ENTRES RECEMENT
DANS LES COLLECTIONS DU MUSEE**

RÉSUMÉ

L'article présente un nombre de documents de la période de l'occupation de la Capitale par les troupes des Puissances Centrales — pendant la première guerre mondiale.

Les documents — ordonnances, appels émis par les organismes dirigeants de l'Etat roumain ou par le Commandement allemand d'occupation — ont offert l'occasion à l'auteur de faire quelques constatations reflétant les aspects variés du temps de l'occupation de la Capitale.

Ces valeureux documents qui se trouvent dans le patrimoine du Musée d'histoire de la ville de Bucarest sont des preuves authentiques du passé tourmenté de la Capitale en cet important moment historique — la première guerre mondiale.
